

SVÄTENINY - „MALÉ SVIATOSTI“

Okrem sviatostí nám Cirkev vyprosuje a udeľuje mnohé duchovné dobrodenia pomocou úkonov, ktoré voláme sväteniny. Sú to poväčšine požehnania, ktoré udeľuje ľuďom, alebo veciam, aby slúžili duchovnému dobru veriacich.

Sväteniny sú posvätné znaky ustanovené Cirkvou, ktorými vyprosuje duchovné dobrá a Božiu pomoc. Sväteniny poznáme dvojakého typu: žehnanie a svätenia. Žehnanie sú úkony, ktorými Cirkev vyprosuje Božie požehnanie ľuďom (kňazské požehnanie, popolec, svätoblažské požehnanie, kropenie svätenou vodou a iné). Svätenia sú úkony, ktorými sa zasväcuje vec alebo osoba Božej službe (kostol, cintorín, dom, rehoľné sľuby ap.). Sväteninami rozumieme aj posvätné predmety určené k Božej službe (ruženec, modlitebná kniha, kalich, omšové rúcha, kríž ap.).

Pod sväteninami teda rozumieme požehnania, pri ktorých sa Cirkev modlí nad určitým predmetom, aby osoba, ktorá ho používa, rástla vo viere a v láske. Cez tieto spásenosné znaky má pôsobiť Kristov kríž v každodennom živote toho, kto ich používa. Preto nám neslúžia ako amulety na ochranu nášho pozemského života, zdravia alebo na ochranu našich hmotných vecí, ale na večnú spásu. Naša predstava by bola mylná, ak by sme si mysleli, že v sväteninách sú obsiahnuté prvky svätosti a spásy. Ich svätosť je vo vzťahu k viere. Neudeľujú milosť Ducha Svätého na spôsob sviatostí, ale **modlitbou Cirkvi pripravujú na prijatie milosti a uspôsobujú na spoluprácu s ňou.** Cieľom svätenín je pripraviť ľudí na prijatie ovocia sviatostí a posväcovať rozličné životné situácie. V mene Cirkvi sa pri sväteninách udeľujú požehnania v znaku svätého kríža. Sväteniny zväčša vykonáva kňaz, no niektoré môže vykonávať aj laik, napríklad požehnanie jedla alebo požehnanie svojich detí, svojej práce, aby priniesla dobrú úrodu...

Priblížme si teraz podľa časového hľadiska niektoré sväteniny, ktoré sa počas roka udeľujú v kostoloch.

Na sviatok Zjavenia Pána sa požehnáva voda, do ktorej sa primiešava soľ a požehnáva sa aj krieda a timián. Mnohí z nás si požehnanú vodu prinášajú do svojich domácností a mnohí si ňou dávajú požehnať svoj príbytok.

Sviatok Obetovania Pána ľudovo nazývaný Hromnice **sa spája s požehnaním hromničnej sviečky,** v ktorej vidíme ochranu pred rozličnými živelnými pohromami a nebezpečenstvami. No a **svetlo, plamienok sviečky naznačuje, aká má byť naša viera, že má svietiť pred ľuďmi,** aby sme *pretvorili temnotu hriechu na svetlo pokoja.*

Ďalšie požehnanie dostávame na sviatok svätého Blažej, biskupa a mučeníka. Podľa tradície biskup Blažej zachránil istého chlapca pred udusením. A tak Cirkev v deň jeho spomienky udeľuje svätoblažské požehnanie, ktorého sa mnohí zúčastňujeme, aby nás tento svätec ochraňoval od chorôb hrdla. Toto požehnanie **kňaz (diakon) udeľuje prekríženými sviečkami, pričom prosí, aby nás Pán chránil od každého zla, aby nás sprevádzal svojím požehnaním a posilňoval nás v zdraví tela a duše.**

Popolcová streda je dňom pokánia, dňom, kedy si máme všetci uvedomiť, že sme len prach a na prach sa obrátíme. Máme uznať svoju hriešnosť, svoje hriešne náklonnosti a začať sa kajať v pokore nášho srdca pred Bohom a blíždymi. **Popol z ratolestí požehnaných na Kvetnú nedeľu predchádzajúceho roka, ktorý dostávame na čelo v podobe kríža, naznačuje, že náš pôvod je zo zeme, do ktorej sa vrátíme.**

Pohrebné obrady. Každého človeka bez výnimky čaká neodvratný údel smrti. Smrť je pre všetkých veľké tajomstvo. Je prechodom z času do večnosti. Pripravenosť na smrť je našou najväčšou zodpovednosťou. Preto dbáme o to, aby sme boli stále zjednotení s Kristom a mali čisté svedomie. Kto by zomrel v ťažkom hriechu, je naveky zatratený. Hoci je smrť spojená s bolesťou a útrapami, pozeráme na ňu s nádejou. Po dočasnom odlúčení sa telo s dušou opäť spoja. To bude naše zmŕtvychvstanie. Mŕtve telo človeka máme v posvätnej úcte. Ved' bolo chrámom Ducha Svätého. Bolo posvätené jeho prítomnosťou a je určené na vzkriesenie. Túto istú nádej v budúce vzkriesenie vyjadruje aj kresťanský spôsob pochovávania našich zosnulých. Pochovávanie do zeme znázorňuje siatie zrna do pôdy. Ako zrno vzklíči, tak aj telo raz vstane pri vzkriesení. Vo veľkých mestách je dovolené mŕtvych spaľovať pre nedostatok miesta na pochovávanie.

Liturgia pohrebu je zostavená tak, aby zvýrazňovala kresťanskú nádej, ale aj prejav milosrdnej lásky voči zosnulému. Má sa podľa možnosti sláviť so svätou omšou. Tak sa plnšie zvýrazňuje spätosť tajomstva ľudskej smrti a kresťanskej nádeje s veľkonočným tajomstvom - s Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním. Riadny kresťanský pohreb sa slávi len vtedy, keď zosnulý žil primeraným kresťanským životom. Účasťou na pohrebe uskutočňujeme nádej na vzkriesenie a prejavujeme milosrdnú lásku zosnulému a jeho príbuzným. Cintorín je posvätné miesto posledného odpočinku zosnulých. Tu čakajú na svoje vzkriesenie a oslávenie. Vieru v budúce vzkriesenie vyznávame aj starosťou o hroby zosnulých a návštevami cintorína, kde sa modlíme za nich.